

godott meg a választmány. 8. Ha valamely tag meg nem jelenhetik, maga helyett vagy más tagot megkérni, vagy később a színművet honn elolvasni, s véleményét írva beküldeni köteles. Az elolvasásra négy nap adatik. 9. Ülések oper napokon esti öt órakor tartatnak. Főigazgató úr megjelenése kéretik. Az oper napok, amennyire lehet, előre tudatásának a jegyzővel. 10. A színművek bírálatában főszempont a színhatás. 11. Ohajtandó, hogy a bírálatra beadott színművek írói titokban tartsák nevüket. 12. Jegyzőül, titkos szavazás útján Erdélyi János választott.

Megalakulása évében a választmány 48 ülést tartott, 175 darabot bírált meg, elfogadva közülük tizenegyet.

Ráday igazgatása alatt egész 1850-ig működött a választmány, kisebb nagyobb választmányokkal. Simontsits János 1849-ben lett igazgatóvá s bár személyek cserélésével, de elvben s gyakorlatban ő is megtartotta a drámabíró bizottságot, mely azóta is folyvást létezik, időről-időre a megváltozott irodalmi és színházi viszonyokhoz és szükséghez képest lényegesen megváltoztatott alakban.

1852. dec. havában a választmány tagjai voltak: Ürményi József, br. Kemény Zsigmond, Csengeri Antal, Czuczor Gergely, Egressy Gábor, Jókai Mór, Nagy Ignác, Szigligeti Ede, Vachott Imre, László József, Lendvay Márton, Szentpétery Zsigmond és Szigeti József. — 1863-ban: Czuczor Gergely, Egressy Gábor, Felek Miklós, Gyulai Pál, Greguss Ágost, Jókai Mór, Salamon Ferenc, Tóth Kálmán és Tóth Lőrinc. — 1868-ban: Gyulai Pál, Vadnay Károly, Szigeti József, Tóth József, Szigligeti Ede. Újabb időkben Ábrányi Emil, Alexander Bernát, Ambrus Zoltán, Ruttkay György, Verő György, Császár Imre, Szacsavay Imre, Ivánfi Jenő stb. voltak drámabírók. (V. ö. Színművészeti Tanács.)

Nemzeti Színházi emlékgűrű (arany). Megkapja a színház mindazon tagja, aki az intézetnél 25 évet egyfolytában eltöltött. Kívül a gűrű pecsétjébe a magyar korona van bevésve, körülötte pedig ez a két szó: »Nemzeti Színház«; belül az illető tag neve s a dátum, amikor

a színházhoz jött s amikor a gűrűt kapta.

A gűrűvel egy díszesen kiállított oklevél is jár, melyet a színház valamennyi tagja aláír. Az oklevél rajzát Basch Árpád festőművész készítette, sokszorosította Czettel és Deutsch grafikai intézete.

Az emlékgűrű létesítése 1904-ben történt. A kezdeményezés Rózsahegyi Kálmán nevéhez fűződik. Övé volt az ötlet s a bevésendő szöveget is ő állapította meg Gabányi Árpáddal. Először 17-en kapták meg a gűrűt, köztük Jászai Mari, Tóth Imre, Ujházi, Szacsavay, Mihályfi Károly, Gabányi Árpád, Márkus Emilia, Rákosi Szidi, Hetényi Béla, Faludi Antal, Kőrösmezzei Gusztáv stb. Eredetileg a gűrű az illető tag tulajdonába maradt, de a háború után vándorgűrű lett, amennyiben az illető tag halála után visszakérül az intézet tulajdonába, hogy egy másik 25 éves tag viselhesse. A gűrűkről a Nemzeti Színház titkári hivatala anyakönyvet vezet. (Pataki József.)

Nemzeti Színházi Játékszíni Választmány. Alakult: 1843-ban, Bartay Endre felszólítására. (V. ö. Nemzeti Színház régi drámabírói.)

Nemzeti Színházi Múzeum. Létesült 1925-ben, amikor is dr. Hevesi Sándor igazgató előterjesztésére gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter Pataki Józsefet bízta meg a Nemzeti Színház Múzeumának megszervezésével, aki már 1917-ben felvetette az eszmét s ez irányú memorandumát Ambrus Zoltán, a színház akkori igazgatója pártolólág terjesztette fel a minisztériumba.

A szervezés megkezdésekor a Múzeum öre felhívást intézett a nagy közönséghez — kérve a színészeti relikviák gyűjtésében a szíves támogatást. E felhívás eredményeképpen a különböző relikviák olyan nagy mértékben érkeztek be, hogy a Múzeum egy-két év alatt tekintélyes gyűjteményt létesíthetett, bár — pénzüsszeg híján — sok igazi értéket jelentő relikvia megvételéről le kellett mondanunk.

Az első pénzüsszeget — 1000 pengőt — a Nemzeti Színház 90 éves fennállása ünnepére (1928. febr. 28-án) rendezett díszelőadás jövedelméből dr. Hevesi Sándor